

UiO Universitetet i Oslo

JUS2111 - Statsforfatningsrett, folkerett og menneskerettigheter

Beskrivelse av emnet

- Kort om emnet
- Hva lærer du?
- Opptak og adgangregulering
- Forkunnskaper
- Overlappende emner
- Undervisning
- Eksamen
- Evaluering av emnet

Timeplan, pensum og eksamensdato

Velg semester

- Vår 2018
- Høst 2017
- Vår 2017
- Høst 2016

[Vis tidligere semestre](#)

Fakta om emnet

Studiepoeng

20

Undervisning

Vår og høst

Eksamen

Vår og høst

Undervisningsspråk

Norsk

Kontakt

Infosenteret ved Det juridiske fakultet

Kort om emnet

Emnet er oppdatert og endret for vårsemesteret 2018.

Se emnebeskrivelse som gjelder til og med høstsemesteret 2017

Emnet består av følgende fagområder:

- Statsforfatningsrett (10 stp)
- Folkerett (5 stp)
- Internasjonale menneskerettigheter (5 stp)

Emnet gir grunnleggende forståelse av fagområdene som inngår: statsforfatningsrett, folkerett og internasjonale menneskerettigheter. Det er flere forbindelser mellom fagområdene:

Statsforfatningsretten behandler de grunnleggende rettsreglene og prinsippene om stats- og rettssystemet internt i Norge og om dets forhold til det internasjonale samfunnet, derunder statsmaktenes forhold til hverandre og det konstitusjonelle rettighetsvern.

Folkeretten handler primært om rettsforholdet mellom stater og om rettsforholdet til internasjonale organisasjoner. Enkelte deler av folkeretten handler om rettigheter og plikter for individer og grupper, slik de følger av internasjonale konvensjoner og av internasjonale rettsdannelser for øvrig.

Det internasjonale rettighetsvern som behandles i faget internasjonale menneskerettigheter bygger på folkerettslige traktater (konvensjoner). De internasjonale menneskerettskonvensjonene omfatter både sivile, politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter. Mange av de internasjonale konvensjonene er gjort til del av Grunnloven og nasjonal lovgivning.

etter folkeretten på ulike måter er av stor betydning i nasjonal rett, og at flere av de

grunnlovfestede rettighetene har blitt utformet med de internasjonale konvensjoner om menneskerettigheter som forbilder. Enkelte temaer blir berørt i både fagene statsforfatningsrett og folkerett, så som statsterritoriets utstrekning og rettslige betydning og de nasjonale myndighetenes jurisdiksjon i og utenfor territoriet, inkludert på havet. Det er også temaer som blir berørt i alle tre fag, så som tolkningen av rettighetsbestemmelser og spørsmål om hvilken betydning ulike konvensjoner om menneskerettigheter har i nasjonal rett.

De tre fagområdene i emnet gir mulighet for å se sammenhenger og forskjeller mellom intern norsk rett, europeisk og internasjonal menneskerettighetsbeskyttelse og alminnelig folkerett.

Emnet har flere forbindelser til emnet JFEXFAC04 - Examen facultatum - rettsvitenskapelig variant. På den ene siden blir stoffet til examen facultatum illustrert og levendegjort gjennom studiet av statsforfatningsrett, folkerett og internasjonale menneskerettigheter. Dette gjelder i særdeleshet den rettsfilosofiske delen av examen facultatum, men også stoffet om rettens forhold til noen nyere trekk ved samfunnsutviklingen, om profesjonsetiske perspektiver og om språk- og argumentasjonsteori blir lettere å få grep på såfremt stoffet blir satt i forbindelse med konkrete rettsregler i statsforfatningsrett, folkerett og internasjonale menneskerettigheter. På den annen side berikes studiene av statsforfatningsrett, folkerett og internasjonale menneskerettigheter av de refleksjoner, samfunnstrekk og perspektiver som blir presentert i stoffet til examen facultatum.

Det er en nær forbindelse mellom dette emnet og JUS211 - Forvaltningsrett og EØS-rett, som tilbys i påfølgende semester av jusstudiet. Kjennskap til og forståelse for reglene som behandles i statsforfatningsretten, er på mange måter en forutsetning for å sette rettsreglene i (særlig) den alminnelige forvaltningsrett inn i sin rette faglige kontekst. Samtidig er også folkerett en forutsetning for forståelse av EØS-retten, og dens rammer for alminnelig forvaltningsrett, og spesiell forvaltningsrett, som miljørett og velferdsrett. Det er klare linjer mellom internasjonale menneskerettigheter og EØS-rett. Både EU- og EØS-retten inneholder regler som berører menneskerettslige problemstillinger. Menneskerettigheter, slik de følger både av Grunnloven og av internasjonale konvensjoner, setter dessuten grenser forvaltningens virksomhet og er dermed av betydning for både generell og spesiell forvaltningsrett.

Hva lærer du?

Kunnskaper

Etter endt emne skal studenten ha god forståelse av de grunnleggende sidene av statsforvaltningsrett, folkerett og internasjonale menneskerettigheter og sammenhengen mellom disse.

Ferdigheter

Et hovedformål med JUS2111 er at studenten etter endt emne skal kunne bruke rettsreglene i fagene på faglig forsvarlig vis. Det innebærer å ha evne til å oppdage hva rettsspørsmål går ut på, stille spørsmål klart og tydelig, skille mellom spørsmål som ligner hverandre, men som er forskjellige, samt ha vurderingsevne og selvstendighet til:

- å drøfte løsningene på skisserte praktiske, konkrete problemer i samsvar med fagtradisjonen, og
- å drøfte faktiske og mulige rettsregler i samsvar med de faglige tradisjonene for betenkninger og korte essays.

Studenten skal kunne løse spørsmål på det enkelte rettsområde og spørsmål som oppstår når ulike regelverk skal samvirke.

Generell kompetanse

anerkjent juridisk metode innenfor disse emnene. Studentene vil ha et godt utgangspunkt for å se rettsspørsmål fra et overordnet perspektiv og å håndtere spørsmål som oppstår når regelverk av ulik karakter møtes.

Les mer om hva du lærer om fagområdene i emnet:

- Statsforfatningsrett
- Folkerett
- Internasjonale menneskerettigheter

Opptak og adgangsregulering

Emnet inngår i studieprogrammet [Rettsvitenskap \(jus\) \(master - 5 år\)](#). Du søker opptak til studieprogrammet gjennom Samordna opptak.

For å delta på emnets kurs-/seminarundervisning må du [søke om plass via Studentweb innen gitte frister](#).

Forkunnskaper

Obligatoriske forkunnskaper

- Bestått eksamen i [EXPHIL03 - Examen philosophicum](#)
- Bestått eksamen i [JUS1111 - Privatrett I](#) (alternativt bestått eksamen i [JUR1000 - 1. avdeling, masterstudiet i rettsvitenskap \(nedlagt\)](#))

Anbefalte forkunnskaper

Gjennomført [JUS1211 - Privatrett II](#)

Overlappende emner

- 20 studiepoeng overlapp mot [JUR2000 - 2. avdeling, masterstudiet i rettsvitenskap \(nedlagt\)](#)
- 20 studiepoeng overlapp mot [JUROFFG - Offentlig rett grunnfag \(nedlagt\)](#)
- 5 studiepoeng overlapp mot [EURO2100 - EØS-regelverket; innhold og betydning for nasjonal handlefrihet \(nedlagt\)](#)
- 5 studiepoeng overlapp mot [EURO2101 - EØS-regelverket; innhold og betydning for nasjonal handlefrihet](#)

Foreldelse av tidligere eksamen

Juseksamener eldre enn 10 år vil ikke godskrives i [Masterprogrammet i rettsvitenskap](#). Regelen gjelder fra og med vår 2013.

Det gjøres følgende unntak:

Hvis slike eldre eksamener inngår sammen med juseksamener som er yngre enn 10 år, vil de kunne godskrives i studiet.

Undervisning

Forelesninger, kurs, oppgavegjennomgang, problembasert læring (PBL). Les mer om PBL [her](#)

Emnet inneholder **obligatoriske arbeidskrav** i form av en prosedyreøvelse og deltakelse på kurs i bruk av databaser for folkerettslige kilder. Gjennomført og godkjente arbeidskrav er en forutsetning for å kunne gå opp til eksamen i emnet.

Les mer om obligatorisk undervisning

Obligatorisk undervisning er konsentrert til en kortere periode.

Regler for [Adgang til undervisning finner du i programbeskrivelsen](#)

Se programbeskrivelse for [Rettsvitenskap \(jus\) \(master - 5 år\)](#) om gjentak av obligatorisk undervisning som ikke er godkjent, eller etter stryk ved eksamen.

Eksamen

Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før man kan framstille seg til eksamen (evt. før sensur gis). Godkjenning av obligatoriske arbeidskrav foreldes ikke.

Eksamenstema kan omfatte problemstillinger fra obligatoriske og anbefalte forkunnskaper.

6 timer skriftlig digital skoleeksamen. Kandidatene skal skrive eksamen på PC og innleveringen er digital.

[Tidligere eksamensoppgaver](#)

Hjelpemidler

Oversikt over [hjelpemidler tillatt ved eksamen](#)

Eksamensspråk

Eksamensoppgaven er på norsk. Du kan svare på norsk, svensk eller dansk.

Karakterskala

Emnet bruker karakterskala fra A til F, der A er beste karakter og F er stryk. Les mer om [karakterskalaen](#).

Begrunnelse og klage

- Begrunnelse og klage

Adgang til ny eller utsatt eksamen

- Syk på eksamen / utsatt eksamen
- Ta eksamen på nytt
- Egne regler for gjentak av allerede bestått eksamen for studenter på masterstudiet i rettsvitenskap

Trekk fra eksamen

Det er mulig å ta eksamen i emnet inntil tre ganger. Dersom du [trekker deg fra eksamen](#) etter fristen eller under eksamen, bruker du et eksamensforsøk.

Studenter som går på mastestudiet i rettsvitenskap har [egne regler for gjentak av allerede bestått eksamen](#).

Tilrettelagt eksamen

Søknadskjema, krav og frist for [tilrettelagt eksamen](#).

Evaluerings av emnet

Vi gjennomfører fortløpende evaluering av emnet, og med jevne mellomrom ber vi studentene delta i en mer omfattende evaluering.

Statsforfatningsrett

Fagområdet "Statsforfatningsrett" inngår i emnet JUS2111 Statsforfatningsrett og internasjonal rett.

Beskrivelse av fagområdet

Faget behandler de grunnleggende regler om våre tre statmakter, deres oppgaver, deres rettslige forhold til hverandre og deres kompetanse overfor enkeltindivider og andre private aktører. Sentralt for faget er hvilken kompetanse som ligger til henholdsvis den lovgivende, den utøvende og den dømmende makt, samt de metodiske særtrekk som gjør seg gjeldende ved tolkningen av konstitusjonelle regler. Grunnlovens rettigheter til vern om individene setter særlige skranker for kompetansen til alle de tre statsmakter, og reiser videre spørsmål om domstolenes rolle, funksjon og kompetanse som håndhever av grunnlovsrettigheter.

Konstitusjonelle rettsregler vil i noen grad legge bånd på og føringer for den politiske handlefriheten. Fagets nære tilknytning til de politiske beslutningsprosesser gjør derfor at en viktig læring ligger i å belyse forholdet mellom rett og politikk. Faget grenser også til flere andre fag på rettsstudiet, herunder rettskildelære, examen facultatum og rettsfilosofi, folkerett, internasjonale menneskerettigheter, forvaltningsrett og EØS-rett.

Hva lærer du?

Kunnskaper

Studenten skal ha god forståelse av:

- Konstitusjonen og endring av konstitusjonen
- Statsrettslig metode, tolkning av Grunnlovens tekst og forholdet til internasjonal rett
- Hovedreglene om statsmaktenes oppgaver og kompetanse
- Hovedreglene om kontroll med statsmaktene (parlamentarisme, opplysningsplikt, riksrett, domstolskontroll mv.)
- Hovedtrekk i samtlige rettigheter som følger av Grunnloven, begrensning av grunnlovsrettigheter og grunnlovsrettighetenes forhold til internasjonale menneskerettigheter
- De nærmere reglene om kravet til lov og dom på strafferettens område, til vern om ytringsfrihet, om eiendomsrett, mot tilbakevirkende lover og mot diskriminering
- Konstitusjonens grenser (konstitusjonell nødrett m.v.)

Studenten skal ha kjennskap til:

- Hovedtrekkene i konstitusjonell historie etter 1814, herunder også bakgrunnen for grunnlovsreformen i 2014
- Hovedtrekkene i de ideologier og det idegrunnlag som statsmaktenes kompetanse og menneskerettighetene bygger på
- Hvordan andre land har tilnærmet seg sentrale statsrettslige problemstillinger (komparative hovedlinjer)

Ferdigheter

Studenten skal kunne:

- Identifisere, drøfte og løse rettsspørsmål i statsforfatningsretten
- Formulere og formidle kunnskap om statsrettslige problemstillinger
- Gjennomføre rettspolitiske vurderinger av statsrettslige problemstillinger

Generell kompetanse

INTERNET ARCHIVE
Wayback Machine
8 captures
27 Apr 17 - 12 Apr 18
Go
JAN APR MAY
◀ 12 ▶
2017 2018 2019
Close
Help

forståelsen av allrettslig virkeshet.

Se semestersiden for [hoved-](#) og [tilleggs](#)litteratur.

Publisert 19. apr. 2011 14:29 - Sist endret 16. jan. 2017 07:52

Folkerett

Fagområdet "folkerett" inngår i emnet JUS2111 Statsforfatningsrett og internasjonal rett.

Beskrivelse av fagområdet

Folkeretten handler i hovedsak om rettsforholdet mellom statene, i motsetning til den interne retten i hver enkelt stat. De fleste folkerettsregler bygger på traktater mellom statene. Traktatene kan være av ulik karakter. Det er vanlig å skille mellom traktater som fastsetter gjensidige rettigheter og plikter ("kontraktstraktater") og traktater som tar sikte på å gi generelle regler for verdenssamfunnet ("rettsettende traktater"). I tillegg har vi traktater som oppretter internasjonale organer og organisasjoner. Felles for traktatene er at de er avtaler og dermed krever samtykke. Den folkerettslige sedvaneretten bygger ikke på uttrykkelig samtykke, men på statenes praksis. I tillegg kan folkerettslige regler bygge på generelle rettsprinsipper.

Internasjonale organisasjoner har viktige oppgaver i å utvikle folkeretten og overvåke at den blir overholdt. FN er den viktigste organisasjonen, men det finnes organisasjoner for de fleste saksområder, både på globalt og regionalt nivå. EØS- og EFTA-organene er viktige for Norge. Det er også opprettet traktatorganer som er tildelt rettslige oppgaver. Den økte myndigheten til internasjonale organisasjoner og organer reiser spørsmål om demokratisk kontroll og konstitusjonelle garantier for deres virksomhet.

Individene har krav på respekt for de internasjonale menneskerettighetene, og kan også bli holdt ansvarlige for internasjonale forbrytelser.

Hva lærer du?

Kunnskaper

Studenten skal ha god forståelse av:

- Folkerettens karakter, med særlig vekt på likheter og forskjeller mellom nasjonal rett og folkeretten
- Folkerettens kilder og metode, herunder
 - ❶ Traktater:
 - Forhandling, inngåelse, gyldighet og endring
 - Tolkning, herunder ulike typer traktater og tolkningstradisjoner innenfor ulike rettsområder, slik som internasjonale menneskerettigheter
 - Konflikt mellom og harmonisering av traktater
 - Traktatbrudd
 - ❷ Folkerettslig sedvanerett
 - ❸ Generelle rettsprinsipper
- Folkerettens subjekter
 - Stater, med særlig vekt på opprettelse og oppløsning av stater, statsterritoriet og havområdene, statsborgerne, suverenitet, forbudet mot bruk av makt, myndighetsutøvelse (jurisdiksjon) og immunitet
 - Internasjonale (mellomstatlige) organisasjoner, med særlig vekt på FN - herunder om hva som skal anses som en internasjonal organisasjon, organenes struktur og kompetanse og om demokratisk og konstitusjonell kontroll
 - Individenes stilling i folkeretten
 - Internasjonale domstolars domsmyndighet og prosedyre, særlig Den internasjonale domstol (ICJ)
 - Staters ansvar ved brudd på folkeretten

Studenten skal ha kjennskap til:

- Verdens handelsorganisasjon (WTO), Europarådet, NATO og de folkerettslige sidene ved EU, EFTA og EØS-organene

Ferdigheter

Studenten skal kunne:

- Finne fram til, lese og forstå traktater og dommer fra internasjonale domstoler
- Anvende folkerettslig metode ved tolkning av traktater
- Identifisere, drøfte og løse konkrete rettsspørsmål på dette området
- Analysere om en norm kvalifiserer som folkerettslig sedvanerett
- Formulere og formidle kunnskaper om folkerettslige problemstillinger

Generell kompetanse

- Studenten skal ha en grunnleggende forståelse av samspillet mellom nasjonal rett og folkeretten
- Studenten skal ha innsikt i hvordan internasjonale institusjoner fungerer og i samspillet mellom internasjonale og nasjonale institusjoner
- Studenten skal ha forståelse av grunnleggende begreper som suverenitet, jurisdiksjon og folkerettslig ansvar

Se semestersiden for [hoved- og tilleggslitteratur](#).

Internasjonale menneskerettigheter

Fagområdet "Internasjonale menneskerettigheter" inngår i emnet JUS2111 Statsforfatningsrett, folkerett og menneskerettigheter. Denne fagbeskrivelsen er oppdatert for våren 2018.

Beskrivelse av fagområdet

Menneskerettigheter er de rettighetene og frihetene ethvert menneske har i kraft av å være menneske. Siden vedtakelsen av FN i 1945 har statenes forpliktelser til å respektere og sikre borgernes menneskerettigheter blitt formulert skriftlig i ulike konvensjoner både på internasjonalt og regionalt plan. Faget internasjonale menneskerettigheter tar utgangspunkt i hvordan menneskerettighetene beskyttes gjennom konvensjoner som Norge er part til, samt gjennom nasjonalt utformede rettsregler i Grunnloven og i ordinære lover. Menneskerettighetenes innhold fastlegges gjennom tolkning. Domstolpraksis og annen håndhevingspraksis fra Norges Høyesterett, Den europeiske menneskerettsdomstol og FN-komiteene står sentralt når vi gjennom tolkning søker å fastlegge innholdet i ulike rettigheter.

Menneskerettighetene er universelle – det vil si at de gjelder for alle mennesker. De er også udelelige – de ulike rettighetene henger innbyrdes sammen med hverandre og utgjør et hele. Dermed står ikke det enkelte land fritt til å bestemme at egne tradisjoner eller nasjonale verdier skal gå foran menneskerettighetene. Som utgangspunkt går det heller ikke an å plukke ut noen rettigheter og å avvise andre.

Statene er forpliktet til å sikre at både nasjonale lover, forskrifter og forvaltningspraksis er i tråd med menneskerettighetene. I tillegg er statene forpliktet til å ta skritt for å beskytte og sikre individers rettigheter i den private sfære. Dette betyr at menneskerettighetene går på tvers av rettssystemet for øvrig og får betydning for rettsområder som statsforfatningsrett, velferdsrett, forvaltningsrett, EØS-rett, strafferett, familierett og avtalerett. De inneholder korrektiver og krav til all offentlig myndighetsutøvelse.

Hva lærer du?

Kunnskap

Studenten skal ha god forståelse av:

- Begrepet menneskerettigheter, slik det uttrykkes i menneskerettskonvensjoner og Grunnloven og er utviklet i rettspraksis og annen håndhevelse.
- Sentrale menneskerettigheter inkludert rettene til liv, legeme, frihet og sikkerhet, den frie tanke, tro og ytring, privat- og familieliv, eiendom, arbeid, utdanning, helse og sosial trygghet, politisk medbestemmelse og rettferdig rettspleie og forvaltning, samt miljørettigheter, barns rettigheter og vernet mot diskriminering og rett til likhet.
- Menneskerettighetenes grenser ved bruk av tvang, samt menneskerettslige plikter til å sikre individers rettigheter i den private sfære, herunder frihet fra vold.
- Diskrimineringsvernets betydning for velferdsregulering og praksis.

Studenten skal ha forståelse av:

- Hovedtrekkene i overvåking og kontroll med menneskerettighetene av FN-organer og Den europeiske menneskerettsdomstol og forankringen i nasjonal rett gjennom Grunnloven og menneskerettsloven.

Ferdigheter

Studenten skal kunne

- Identifisere menneskerettslige problemstillinger i et saksforhold

Generell kompetanse

Studenten skal etter avlagt master i rettsvitenskap kunne anvende menneskerettigheter og menneskerettslig metode i domstolene, som advokat, i forvaltningen eller i andre institusjoner, samt formulere og formidle kunnskap om menneskerettslige problemstillinger

Se semestersiden for litteratur.

Publisert 17. nov. 2017 12:37 - Sist endret 24. nov. 2017 17:10